

การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่
ความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

The Development Of Analytical Reading Ability By Using SQ4R Method And
Mind Mapping Technique Of Grade 9 Students Ban Muang Kae School
Under the Office of Buriram Primary Education Area 4

สายฟ้า หาสุข¹

Saifa Haseesuk¹

โรงเรียนบ้านเมืองแก

Ban Muang Kae School

Author for Correspondence: Email Sky.saifa20@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด และ 2)
ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับ
แผนที่ความคิด ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน
บ้านเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียน
7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบ และ 3) แบบสอบถาม
ความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบ
ที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลัง
จัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอน
แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

คำสำคัญ: การอ่านเชิงวิเคราะห์; วิธีสอนแบบ SQ4R; แผนที่ความคิด

Received:03/03/2565, Revised:08/04/2565, Accepted:16/04/2565

Abstract

The purpose of pre - experimental designs were to 1) compare analytical reading ability of Grade 9 Students before and after learning by using SQ4R method and Mind – Mapping technique. 2) investigate the opinions of Grade 9 Students towards learning by using SQ4R method and Mind – Mapping technique. Study of the entire population were 7 Grade 9 Students of Ban Muang Kae School Satuk, Buriram province in the second semester of the academic year 2021. The research instruments were lesson plans, the test of analytical reading ability, and questionnaires on student' opinions towards learning by using SQ4R method and Mind – Mapping technique. The data were analyzed by mean, standard deviation and t-test for dependent.

The results of this research were concluded as follow, 1. Analytical reading ability of Grade 9 Students after learning by using SQ4R method and Mind – Mapping technique was significantly higher than before at the .05 level. 2. The opinions of Grade 9 Students towards learning by using SQ4R method and Mind – Mapping technique were at highest level.

Keywords: Analytical Reading; SQ4R Method; Mind Mapping Technique

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ได้มีการแบ่งเนื้อหาออกเป็นความรู้ในเรื่องทักษะทางภาษา ได้แก่ ทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยความรู้ทางภาษาที่สำคัญ และผู้เรียนต้องนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ตลอดเวลา ก็คือ ความรู้ในเรื่องทักษะทางภาษา ทั้ง 5 ทักษะ ซึ่งจากทักษะดังกล่าวทั้งหมดนั้น ทักษะการอ่าน ถือเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้าความรู้และพัฒนาชีวิต มีบทบาทสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ ในการปลูกฝังค่านิยม ทศนคติ ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึกและประสบการณ์ และเป็นทักษะที่ช่วย ในการพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียนอย่างแท้จริง ดังที่ อัจฉรา ประดิษฐ์ (2552) ได้สรุปถึงความสำคัญและประโยชน์ของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการเรียนรู้ เป็นรากฐานของการศึกษาที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว กว้างขวางยิ่งขึ้น ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านจะมีมุมมองและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รวมทั้งเป็นคนยืดหยุ่น ปรับตัว เข้ากับสังคมและพัฒนาสังคมได้

การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นการอ่านขั้นสูง จึงมีผลต่อการดำรงชีวิตทำให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์หลาย ด้านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความคิด สติปัญญา จึงถือว่าการอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นทักษะที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิตปัจจุบัน ซึ่งแวดล้อมด้วยข้อมูลข่าวสารที่มีทั้งเชื่อถือได้ มีคุณค่า และข้อมูลที่เชื่อถือไม่ได้ บิดเบือนความจริง มีอคติลำเอียง ผู้อ่านจึงจำเป็นต้องใช้วิจารณญาณเพื่อประเมินสิ่งที่ตนอ่านและตัดสินใจว่าจะเชื่อได้มากน้อยเพียงใด (วัชรวิบูลย์ และนิรมล ศตวุฒิ, 2542) การอ่านเชิงวิเคราะห์ช่วยให้รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นมาของเหตุการณ์ต่างๆ ทำให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาการประเมินและการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง (สุวิทย์ มูลคำ, 2550)

แนวทางในการแก้ปัญหาการขาดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนมีหลายแนวทาง เช่น การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL- PLUS การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มร่วมมือการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคหมวกหกใบ เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยสนใจการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R เพราะเป็นวิธีการสอนอ่านที่เป็นระบบเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน การตีความ ขยายความ สรุปและจับใจความสำคัญจากการอ่านด้วยตนเอง โดยการสอนแบบ SQ4R จะเน้นการอ่าน ซ้ำ ๆ จนกว่าจะเข้าใจและจดจำเรื่องที่อ่านได้และสามารถนำองค์ความรู้ไปบูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ ได้ (สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ, 2545)

การใช้แผนที่ความคิดมีประโยชน์กับการจัดการเรียนรู้โดยสามารถนำมาใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 ชั้น คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน โดยใช้สำรวจความรู้เดิมของนักเรียนว่า มีพื้นฐานอย่างไร ชั้นประกอบกิจกรรม เป็นเครื่องวัดความรู้ความเข้าใจในขณะเรียน เพราะการใช้แผนที่ความคิดในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะช่วยให้เห็นโครงสร้างของเนื้อหาได้ง่ายขึ้น และเข้าใจความสัมพันธ์ของเรื่องราวทั้งหมด และขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผล ทำให้ทราบพัฒนาการทางความคิดของผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดนั้น ครูจะทราบได้ทันทีว่า นักเรียนสามารถเก็บเกี่ยวความรู้ได้มากน้อยเพียงใด ทั้งยังเห็น

จุดอ่อนและจุดแข็งของนักเรียนแต่ละคนว่า นักเรียนเข้าใจถูกหรือผิดในเรื่องใด โดยดูจากการโยงเส้นในแผนที่ความคิด และสามารถช่วยปรับปรุงแก้ไขนักเรียนที่เข้าใจไม่ถูกต้องได้ตรงประเด็นอีกด้วย (ทิตนา แคมมณี, 2545)

จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทย พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านออกเสียง แต่การอ่านเชิงวิเคราะห์ยังไม่บรรลุความมุ่งหมาย ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐานต่ำกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด แสดงให้เห็นถึงคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต้องได้รับการแก้ปัญหาและพัฒนาให้ดีขึ้นเพื่อให้คุณภาพเกิดขึ้นกับผู้เรียน ให้เกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น สอดคล้องกับ โรงเรียนบ้านเมืองแก (2564) ได้เสนอจุดควรพัฒนาไว้ว่าด้านคุณภาพผู้เรียนควรพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของผู้เรียน ด้วยการอ่านเชิงวิเคราะห์จะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักคิดเป็น มีความรู้กว้างขวาง สามารถนำความรู้ต่าง ๆ มาเปรียบเทียบ และนำไปพัฒนาความสามารถของตนเอง และประสบความสำเร็จในการทำงานและชีวิตครอบครัว (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2546) โดยสอดคล้องกับแผนที่ความคิด ซึ่งเป็นผังที่แสดงความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่างๆ ให้เห็นเป็นโครงสร้างในภาพรวม (ทิตนา แคมมณี, 2545) เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในการศึกษาระดับที่สูงขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนจึงจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานประเด็นท้าทาย การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน รายวิชาภาษาไทยเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด
- 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

สมมติฐานการวิจัย

- 1) ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้
- 2) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดอยู่ในระดับเห็นด้วยมากถึงมากที่สุด

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง คือ การอ่านเชิงวิเคราะห์ในรายวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนิน ชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับตัวชี้วัด ท 1.1 ม.3/3 ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูล ที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน ม.3/4 อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความและ รายงาน ม.3/5 วิเคราะห์ วิจารณ์ และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดี ขึ้น ม.3/8 วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

2. ขอบเขตกลุ่มประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาจากกลุ่มประชากรทั้งหมด คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาค เรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมนักเรียน 7 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1. ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์

3.2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการทดลอง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 สัปดาห์ ละ 3 คาบ เป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 10 คาบ รวมทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแล้ว

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมด ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน บ้านเมืองแก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบSQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด จำนวน 8 แผน คือ การอ่านเชิงวิเคราะห์ทั้งบทอ่านประเภทร้อยแก้ว ได้แก่ เรื่องสั้น บทความ และข่าว จำนวน 6 แผน และบท อ่านประเภทร้อยกรอง ได้แก่ คำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ จำนวน 2 แผน ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจาก ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิควิธีการสอน และ 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบ แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน ใช้ทดสอบนักเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้

และหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.53 –0.74 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.22 –0.57 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75

2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด จำนวน 1 ฉบับ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขออนุญาตผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อขอทำการวิจัย ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองทั้งหมด 10 ชั่วโมง

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre –test) กับกลุ่มตัวอย่าง

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้แบบทดสอบหลังเรียน (Post –test) และแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

3.4 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post –test) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันแต่สลับข้อสลับตัวเลือก

3.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

3.6 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที่แบบที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t –test dependent) โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด แสดงผลดังตารางที่ 1 ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

คะแนน	จำนวน นักเรียน	คะแนนเต็ม	($\bar{X}$)	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	7	30	13.00	1.83	-9.604*	.000
หลังเรียน	7	30	22.57	1.72		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 คะแนนการทดสอบของกลุ่มตัวอย่างก่อนการจัดการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ย 13.00 และหลังการจัดการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ย 22.57 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย พบว่าความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด แสดงผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.57	0.43	มากที่สุด
2. ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้	4.71	0.49	มากที่สุด
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.86	0.38	มากที่สุด
โดยรวม	4.71	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากการพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีการที่สร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เป็นวิธีการสอนที่เป็นระบบส่งผลให้ผู้เรียน

เข้าใจในเนื้อหาได้ง่าย ดังที่ สุนทร สันธพานนท์ (2545) ได้นำเสนอว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R เพราะเป็นวิธีการสอนอ่านที่เป็นระบบเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน การตีความ ขยายความ สรุปและจับใจความสำคัญจากการอ่านด้วยตนเอง โดยการสอนแบบ SQ4R จะเน้นการอ่าน ช้า ๆ จนกว่าจะเข้าใจและจดจำเรื่องที่อ่านได้และสามารถนำองค์ความรู้ไปบูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ ได้ และในการพัฒนาความสามารถยังได้ใช้แผนที่ความคิดเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ทำให้ทราบความสามารถของผู้เรียน ดังที่ ทิศนา แคมมณี (2545) ได้นำเสนอไว้ว่า การใช้แผนที่ความคิดมีประโยชน์กับการจัดการเรียนรู้โดยสามารถนำมาใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 ชั้น คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน โดยใช้สำรวจความรู้เดิมของนักเรียนว่า มีพื้นฐานอย่างไร ขั้นประกอบกิจกรรม เป็นเครื่องวัดความรู้ความเข้าใจในขณะเรียน เพราะการใช้แผนที่ความคิดในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะช่วยให้เห็นโครงสร้างของเนื้อหาได้ง่ายขึ้น และเข้าใจความสัมพันธ์ของเรื่องราวทั้งหมด และขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผล ทำให้ทราบพัฒนาการทางความคิดของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิดา หงส์เหม (2560) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศรา ชยธวัช (2563) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิกสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสร้างแผนกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้จากกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ในการเรียนต่อไป ดังที่ การณันท์ รัตนแสนวงษ์ (2555) ได้นำเสนอไว้ว่า ประโยชน์ของการอ่านวิเคราะห์ไว้ว่า ทำให้ผู้อ่านสามารถประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้ว่าดีหรือไม่ดี ควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ ทำให้เฉลี่ยฉลาด ไม่ถูกรอบงำจากข้อมูลในเชิงโน้มน้าวใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของธิดา ปู่สามสาย (2559) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกาญจนบุรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อวิธีสอนแบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิดา หงส์เหม (2560) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดพบว่า ในภาพรวม นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก อีก

ทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศรา ชยธวัช (2563) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิกอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ควรเลือกบทอ่านที่มีเนื้อหาที่ผู้เรียน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริงได้ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้ยิ่งขึ้น

1.2 ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนควรอธิบายขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดอย่างละเอียดในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ลำดับแรก เพราะผู้เรียนอาจยังไม่คุ้นเคยกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว แต่เมื่อผู้เรียนเกิดความเข้าใจแล้ว ในแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไปผู้เรียนจะสามารถทำได้เองโดยมีผู้สอนเป็นผู้แนะนำ

1.3 การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ในขั้นตั้งคำถาม ผู้สอนอาจมีส่วนร่วมช่วยผู้เรียนตั้งคำถามเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการอ่านเชิงวิเคราะห์มากขึ้น

1.4 ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เป็นบรรยากาศที่ท้าทาย ด้วยการส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ และในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีการเสริมแรงทางบวกเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นในการเรียนรู้

1.5 การทำกิจกรรมกลุ่ม โดยคละผู้เรียนตามความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน เพื่อให้สมาชิกได้ช่วยกันระดมความคิด ร่วมมือร่วมใจกันทำงาน ช่วยเหลือกัน และได้รู้จักแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด เป็นรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาการอ่านขั้นสูง คือการอ่านเชิงวิเคราะห์ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยกับตัวแปรตามอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านขั้นสูงด้วย เช่น การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านเพื่อประเมินค่า เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคการสอนหรือสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ

2.3 การวิจัยครั้งนี้เลือกเนื้อหาจากบทอ่านร้อยแก้วและร้อยกรองบางประเภท ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการนำการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ไปใช้พัฒนาทักษะในการอ่านเนื้อหา อื่น ๆ เช่น เรื่องสั้น สารคดี เป็นต้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ , โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- การุณันท์ รัตนแสนวงศ์. (2555). **การอ่านและการเขียนเชิงวิชาการ**. กรุงเทพฯ, ห้างหุ้นส่วนจำกัดแสงจันทร์การพิมพ์.
- ชลธิดา หงษ์เหม. (2560). **การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบSQ4Rร่วมกับแผนที่ความคิด**. วิทยานิพนธ์นี้ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทศนา แหมมณี. (2545). **14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ**. กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธิดา ปู่สามสาย. (2559). **การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกาญจนบุรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. Veridian E-Journal, Silpakorn University ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 ประจำเดือน กันยายน-ธันวาคม 2559 หน้า 191-204.
- นริศรา ชยธวัช. (2563). **การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์นี้ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย, บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โรงเรียนบ้านเมืองแก. (2564). **รายงานประจำปีของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2563**. บุรีรัมย์: โรงเรียนบ้านเมืองแก.
- วัชร บวรณสิงห์ และนิรมล ศตวุฒิ. (2542). **การอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ด้านหลักสูตรการสอน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2546). **คู่มือการจัดกิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์**. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุคนธ์ สินธพานนท์และคณะ. (2545). **การจัดกระบวนการเรียนรู้: เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ, อักษรเจริญทัศน์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2550). **กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อัจฉรา ประดิษฐ์. (2552). **ชวนเด็กไทยให้เป็นนักอ่าน (1)**. กรุงเทพฯ, สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.